

ПРИХНО Ірина Миколаївна,
д.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів,
Черкаський державний технологічний
університет, м. Черкаси, Україна
ORCID ID: 0000-0003-2922-5548
ira.prikhno@gmail.com

ОЦІНКА РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ ЯК СКЛАДОВОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У статті з'ясовано роль банківської системи у національній економіці. Визначено ключові підходи до розуміння сутності поняття «фінансова безпека банківської системи» та запропоновано авторське визначення. Розроблено структурно-логічну схему досягнення фінансової безпеки банківської системи. Визначено види загроз та ризиків фінансовій безпеці банківської системи та здійснено їх оцінку. Виконано аналіз основних показників діяльності банків та економічних нормативів по банківській системі України. Запропоновано напрями забезпечення належного рівня фінансової безпеки банківської системи в Україні.

Ключові слова: банківська система; фінансова система; національна економіка; фінансова безпека; загрози; ризики; показники діяльності банків; економічні нормативи.

Постановка проблеми. Банківська система є частиною національної економіки, забезпечує її функціонування та значною мірою впливає на стан її розвитку, оскільки через банківську систему здійснюються практично всі фінансові операції в країні. Ефективність розвитку банківської системи зокрема та національної економіки в цілому значною мірою залежить від рівня фінансової безпеки банківської системи.

Зауважимо, що нині банківська система має низку проблем, у т.ч.: девальвація гривні, збільшення кількості проблемних кредитів та неплатоспроможних клієнтів, відтік депозитів, зростання недовіри до вітчизняних банків, низькі показники ліквідності тощо, що дозволяє говорити про системну кризу банківської системи в Україні. З метою подолання системної кризи, необхідно забезпечити належний рівень фінансової безпеки банківської системи шляхом здійснення її суттєвої модернізації, що сприятиме збільшенню клієнтської бази банків та розширенню спектру банківських послуг, а це, в свою чергу, дозволить збільшити рівень капіталізації комерційних банків та створить підґрунтя для стабільної й потужної основи всієї фінансової системи нашої країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми фінансової безпеки банківської системи досліджували такі вчені: О. І. Барановський, О. В. Горалько, Н. О. Гребенюк, В. С. Домбровський, А. О. Єпіфанов, О. Є. Костюченко, В. І. Палатах, О. Л. Пластун, О. І. Хитрін та інші.

Проте, недостатньо дослідженими і багатогранними залишаються такі питання: розуміння сутності фінансової безпеки банківської системи; виявлення взаємозв'язку банківської системи з фінансовою системою держави; розробка структурно-логічної схеми досягнення фінансової безпеки банківської системи; механізми визначення потенційних загроз і ризиків, що заважають ефективно розвиватися банківській системі та пошук дієвих напрямів їх усунення або мінімізації.

Мета та завдання дослідження. Метою статті є наукове обґрунтування теоретичних та практичних положень щодо забезпечення належного рівня фінансової безпеки банківської системи в Україні як складової національної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Банківська система є складовою фінансової системи держави та відіграє важливу роль в економіці будь-якої країни, так як забезпечує економіку фінансовими ресурсами, регулює рух грошових потоків, створює

можливість здійснювати розрахунки між суб'єктами господарювання тощо. Іншими складовими фінансової системи держави є: бюджетна система, податкова система, грошово-кредитна система, валютний ринок, інвестиційний сектор, страхування і фондовий ринок. Доцільно відзначити, що функціонування кожного із зазначених складових фінансової системи тісно пов'язано із банківською системою і функціонує шляхом їх постійної взаємодії.

Схематично роль банківської системи у національній економіці відображено на рис. 1.

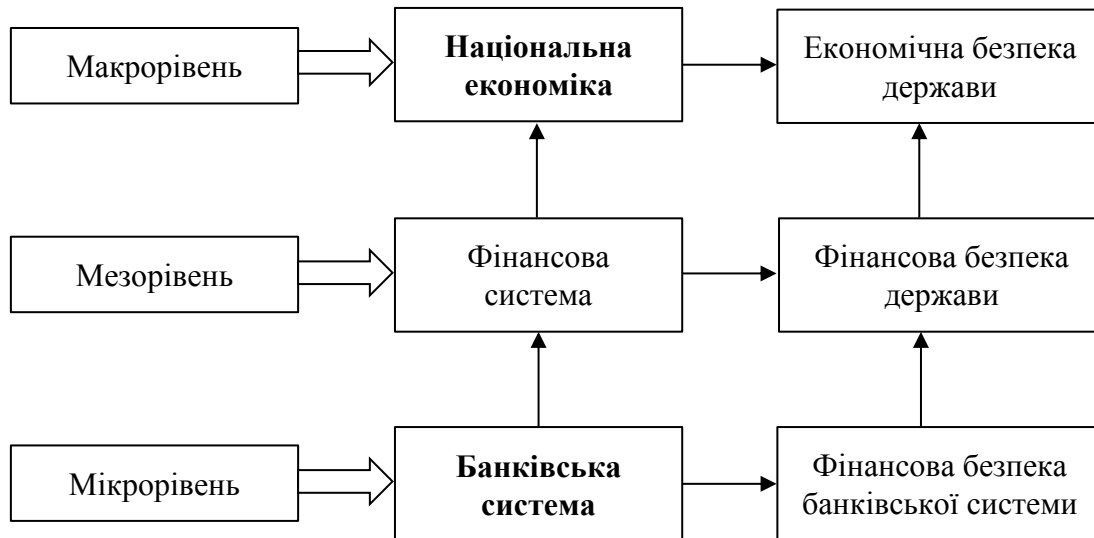

Рис. 1. Роль банківської системи у національній економіці

Джерело: власна розробка автора

Роль банківської системи зводиться до того, що вона є основою, джерелом і опорою фінансової безпеки держави. Банківська система забезпечує ефективний розвиток і функціонування національної економіки, бере участь у виконанні основних функцій фінансової системи, зокрема, забезпечує переміщення фінансових ресурсів у часі, через кордони держав та між окремими галузями; ідентифікує ризики й визначає способи управління ними; здійснює розподіл і перерозподіл фінансових ресурсів між суб'єктами господарювання; забезпечує стабільну роботу платіжних систем.

Тобто, якщо досліджувати банківську систему у вертикальному розрізі, то банківська система функціонує на мікрорівні та здійснює вплив на функціонування фінансової системи держави як складової національної економіки. Відповідно, кожний із зазначених рівнів національної економіки визначає стан фінансової безпеки банківської системи й фінансової системи держави в цілому.

З'ясовуючи сутність поняття «фінансова безпека банківської системи», було визначено ключові підходи, які виділяють різні науковці при тлумаченні цього поняття. Так, О. І. Хитрін вважає, що в основі фінансової безпеки банку лежить динамічний стан, при якому банк може виконувати свої функції, забезпечувати власний захист та захист своїх клієнтів та мати можливість до кількісного і якісного зростання [1, с. 11].

А. О. Єпіфанов, О. Л. Пластун і В. С. Домбровський тлумачать фінансову безпеку банку як такий стан банківської установи, який характеризується збалансованістю і стійкістю до впливу зовнішніх і внутрішніх загроз, його здатністю досягати поставлених цілей і генерувати достатній обсяг фінансових ресурсів для забезпечення стійкого розвитку [2, с. 150].

На думку О.І. Барановського, основним для забезпечення фінансової безпеки банків є виявлення й запобігання наявним та потенційно можливим загрозам [3, с. 12-13].

Як сукупність умов, за яких потенційно небезпечні для фінансового стану комерційного банку дії чи обставини, попереджені чи зведені до такого рівня, за якого вони не здатні завдати шкоди встановленому порядку функціонування банку, збереженню й відтворенню його майна та інфраструктури і перешкодити досягненням банком статутних цілей; стан захищеності фінансових інтересів комерційного банку, його фінансової стійкості,

а також середовища, в якому він функціонує, розглядає фінансову безпеку комерційного банку – О. В. Горалько [4, с. 332]. О. Є. Костюченко під фінансовою безпекою банку розуміє, перш за все, комплекс правових, організаційних та управлінських заходів для забезпечення нормального функціонування й розвитку [5, с. 26].

Узагальнюючи зазначені вище підходи, пропонуємо під фінансовою безпекою банківського сектора розуміти такий фінансовий стан банківського сектора, який сприяє ефективній роботі банків та дозволяє якнайшвидше виявити й усунути потенційні загрози та мінімізувати ризики, які заважають банкам нормально розвиватися й якісно виконувати свої функції.

Для того, щоб забезпечити належний рівень фінансової безпеки банківської системи, необхідно чітко розуміти структуру системи забезпечення фінансової безпеки. Вважаємо, що структурно-логічну схему забезпечення фінансової безпеки банківського сектора можна представити у вигляді поєднання потенційних (можливих) загроз та ризиків (рис. 2).

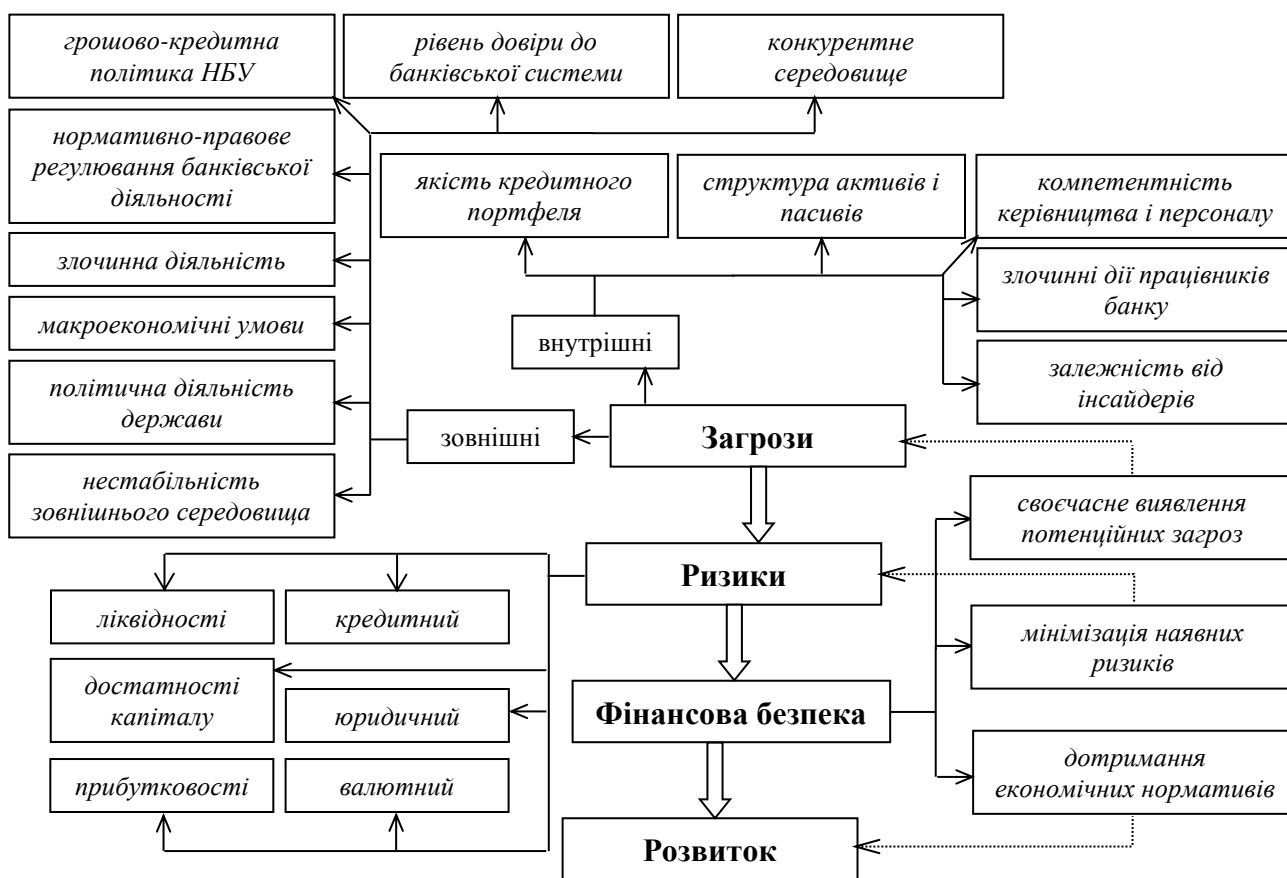

Рис. 2. Структурно-логічна схема досягнення фінансової безпеки банківської системи

Джерело: розроблено автором на основі [2; 4; 6; 7]

Зауважимо, що на рівень фінансової безпеки банківської системи в першу чергу впливають загрози – наявні або такі, які можуть виникнути в результаті діяльності банку.

Загроза фінансовій безпеці банківської системи – це будь-які явища чи дії, настання яких може нанести банку шкоду фінансового (збитки, недоотримання доходів, втрата капіталу, пошкодження майна та ін.) й нефінансового (втрата довіри, зниження кредитного рейтингу, втрата клієнтів, контрагентів та ключових співробітників та ін.) характеру, сукупна дія яких може призвести до банкрутства банку [6, с. 56].

Традиційно загрози розподіляють на дві групи:

- 1) зовнішні – загрози, які виникають у результаті впливу на банк середовища, яке його оточує;
- 2) внутрішні – загрози, які виникають у результаті діяльності банку.

До зовнішніх загроз доцільно віднести такі: грошово-кредитна політика НБУ;

нормативно-правове регулювання банківської діяльності; злочинна діяльність; макроекономічні умови; політична діяльність держави; нестабільність зовнішнього середовища; рівень довіри до банківської системи; конкурентне середовище.

До внутрішніх загроз доцільно віднести такі: якість кредитного портфеля; структура активів і пасивів; компетентність керівництва і персоналу; злочинні дії працівників банку; залежність від інсайдерів.

Своєчасне виявлення зовнішніх й внутрішніх загроз фінансовій безпеці банківської системи та вжиття заходів по їх усуненню або мінімізації їх впливу на банківську систему матиме позитивний вплив на рівень фінансової безпеки банку.

Також варто відзначити, що на практиці всі загрози фінансовій безпеці банківської системи проявляють себе через дію певних ризиків. Національний банк України визначає шість видів ризиків:

- 1) кредитний ризик – відображає перспективи зміни рівня непрацюючих кредитів у портфелях банків та необхідність додаткового формування резервів під такі кредити;
- 2) ризик достатності капіталу – оцінює можливості банків забезпечувати достатній рівень капіталу;
- 3) ризик ліквідності – показує здатність банків повною мірою та вчасно виконувати свої зобов'язання перед вкладниками та кредиторами;
- 4) юридичний ризик – оцінює спроможність банків захищати власні інтереси за допомогою юридичних інструментів;
- 5) валютний ризик – вказує на те, наскільки тенденції валютного ринку можуть впливати на фінансовий результат банків;
- 6) ризик прибутковості – стосується спроможності банків генерувати чистий прибуток [7-8].

Таблиця 1

Оцінка ризиків банківської системи України

Вид ризику	червень 2016	грудень 2016	червень 2017	грудень 2017	червень 2018
кредитний ризик	8	7	7	6	5
ризик прибутковості	8	7	6	6	5
ризик достатності капіталу	7	6	5	5	5
валютний ризик	5	5	5	5	5
ризик ліквідності	6	6	3	3	3
юридичний ризик	8	8	9	9	9

Примітка: ризики представлені за шкалою від 0 до 10, де 10 – найвищий рівень ризику. Оцінка відображає очікуваний стан протягом наступних шести місяців.

Джерело: розроблено автором на основі [7-8]

Згідно Карти ризиків банківської системи, визначеної Національним банком України, нині найбільшим ризиком є юридичний ризик. Сучасне нормативно-правове забезпечення банківського сектора є недосконалим, в результаті чого погіршується захист банків та знижується рівень довіри до банків. Досить високими є кредитний ризик і ризик прибутковості, що сприяє погіршенню якості кредитного портфеля і збільшує обсяг прострочених і неповернутих кредитів – хоча останнім часом спостерігається тенденція до їх зменшення. Позитивним доцільно відзначити зменшення ризику ліквідності, що пов'язано з відновленням депозитної бази.

У практичній площині виявити ступінь впливу загроз і ризиків фінансовій безпеці банківської системи можна шляхом оцінки основних показників діяльності банків та економічних нормативів по банківській системі [9; 10].

Зміна кількості діючих банків в Україні у 2010-2017 роках відображена на рис. 3.

Зауважимо, що протягом 2010-2017 років кількість банківських установ в Україні зменшилася на 93 банки (на 53,1 %) і станом на 01.01.2018 року становила 82 банки. Як бачимо, починаючи з 2014 року відбувається масовий процес закриття і ліквідації банківських установ в Україні. Основною причиною ліквідації діючих банківських установ є їх незадовільний фінансовий стан. До інших причин можна віднести такі: приєднання до

іншого банку або реорганізація у фінансові компанії; самоліквідація; невиконання планів капіталізації; недотримання мінімальних вимог до капіталу; недостатність коштів для виконання зобов'язань перед кредиторами; неспроможність акціонерів збільшити статутний капітал; непрозора структура власності; конфлікт інтересів у банку.

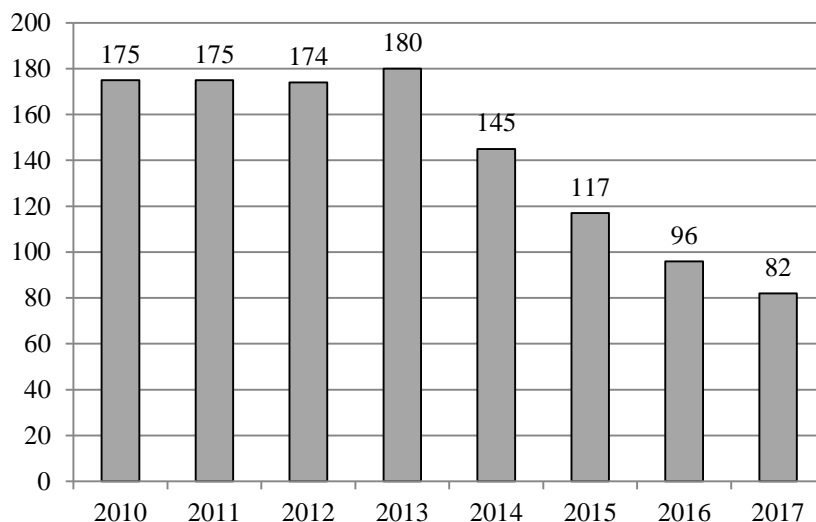

Рис. 3. Кількість діючих банків України у 2010-2017 роках

Примітка: інформацію подано станом на кінець кожного року

Джерело: побудовано автором на основі [9]

У табл. 2 виконано аналіз загальних балансових показників банківської системи в Україні у 2010-2017 роках.

Таблиця 2

Аналіз загальних балансових показників банківської системи в Україні у 2010-2017 роках, млрд. грн.

Показник	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Відхилення	
									млрд. грн.	%
Загальні активи	1090	1212	1264	1409	1477	1571	1737	1848	+758	+69,5
Валові кредити суб'єктам господарювання	537	608	634	727	820	831	847	870	+333	+62,0
Валові кредити фізичним особам	205	197	184	189	208	176	157	171	-34	-16,6
Кошти суб'єктів господарювання	160	205	221	258	283	349	413	427	+267	+166,9
Кошти фізичних осіб	276	312	368	443	403	402	437	479	+203	+73,6

Джерело: побудовано автором на основі [9]

Протягом досліджуваного періоду загальні активи банків збільшилися з 1090 млрд. грн. наприкінці 2010 року до 1848 млрд. грн. наприкінці 2017 року, тобто на 758 млрд. грн. (на 69,5 %). Варто відзначити, що у структурі загальних активів банківського сектора значна частка належить активам в іноземній валюті – більше 40 %, що є досить високим показником і свідчить про значну залежність вітчизняної банківської системи від іноземного капіталу. До позитивних зрушень можна віднести зменшення частки активів в іноземній валюті на 2,8 відсоткових пункти: з 43,7 % наприкінці 2010 року до 40,9 % наприкінці 2017 року.

Валові кредити фізичним особам зменшилися з 205 млрд. грн. до 171 млрд. грн. відповідно, тобто на 34 млрд. грн. (на 16,6 %), а валові кредити суб'єктам господарювання збільшилися з 537 млрд. грн. до 870 млрд. грн., тобто на 333 млрд. грн. (на 62,0 %). Кошти фізичних осіб зросли з 276 млрд. грн. до 479 млрд. грн., тобто на 203 млрд. грн. (на 73,6 %), а

кошти суб'єктів господарювання збільшилися зі 160 млрд. грн. до 427 млрд. грн., тобто на 267 млрд. грн. (на 166,9 %).

Отже, щодо ситуації на ринку кредитування, то обсяг валових кредитів населенню має тенденцію до зменшення, хоча у 2014 і 2017 роках банки дещо активізували роздрібне кредитування: у 2014 році валові кредити фізичним особам збільшилися на 10,1 %, а у 2017 році – на 8,9 %, що беззаперечно є позитивним для розвитку національної економіки.

Основні тенденції зміни чистого прибутку/збитку комерційних банків в Україні відображені на рис. 4.

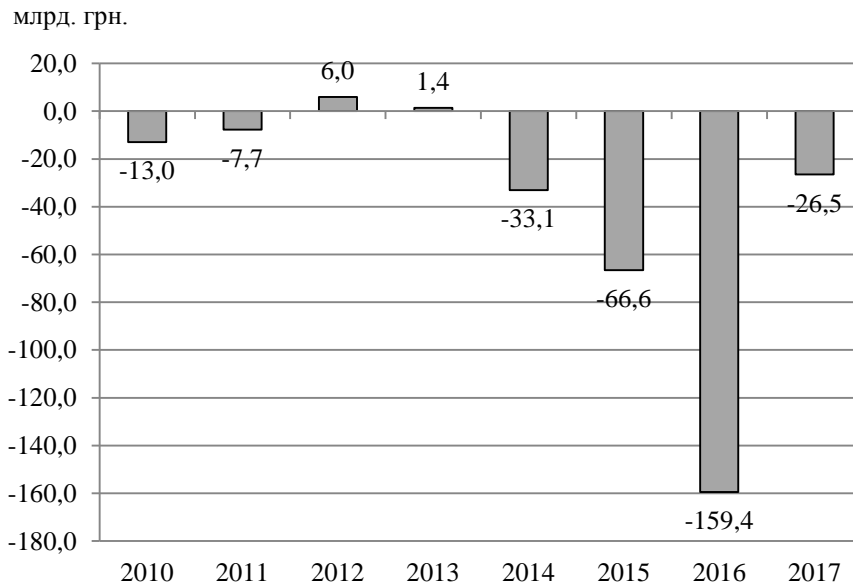

Рис. 4. Динаміка зміни чистого прибутку/збитку банків України у 2010-2017 роках

Примітка: інформацію подано станом на кінець кожного року

Джерело: побудовано автором на основі [9]

Таким чином, чітко простежується, що фінансовий результат діяльності банківських структур в Україні протягом досліджуваного періоду є негативним, хоча і спостерігається незначне покращення. Збиток банків на початку 2010 року становив 13,0 млрд. грн., а наприкінці 2012 року банки отримали прибутки у розмірі 6,0 млрд. грн., який вже на кінець 2013 року зменшився до 1,4 млрд. грн. Наслідком системної банківської кризи була збитковість банків України: за підсумками 2014 року збиток банків становив 33,1 млрд. грн., а вже наприкінці 2016 року суттєво збільшився до 159,4 млрд. грн. (в 4,8 рази). Станом на кінець грудня 2017 року рівень збитковості дещо покращився: збиток банків зменшився до 26,5 млрд. грн. Варто відзначити, що у першому кварталі 2018 року зафіксовано прибуток у розмірі 8,7 млрд. грн., а вже за результатами першого півріччя 2018 року чистий збиток банків становив 0,4 млрд. грн. [9].

Аналіз дотримання економічних нормативів по банківській системі виконано в табл. 3.

Таким чином, аналізуючи економічні нормативи по банківській системі в Україні, доцільно відзначити, що прослідковується тенденція до зменшення регулятивного капіталу банків з 160,9 млрд. грн. наприкінці 2010 року до 115,8 млрд. грн. наприкінці 2017 року (тобто на 45,1 млрд. грн., або на 28,0 %). Таку ситуацію можна оцінити як негативний чинник, так як основним призначенням регулятивного капіталу є покриття негативних наслідків різноманітних ризиків, які банки беруть на себе у процесі своєї діяльності, та забезпечення захисту вкладів, фінансової стійкості та стабільності банківської діяльності [11].

Аналіз інших економічних нормативів по банківській системі (Н2-Н12) протягом 2010-2017 років [10] дозволяє зробити висновки про відповідність поточного рівня фінансової безпеки допустимим нормам, що свідчить про її задовільний стан. Проте слід зауважити, що за нормативом максимального розміру кредитного ризику за операціями з

пов'язаними з банком особами по банківській системі в цілому (Н9) наприкінці 2015 і 2016 років рівень фінансової безпеки був критичним: цей показник перевищив допустиму норму на 6 і 12 відсоткових пункти відповідно.

Таблиця 3

Економічні нормативи по банківській системі в Україні
у 2010-2017 роках

Показник	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Зміна
Н1 – Регулятивний капітал, млрд. грн.	160,9	178,5	178,9	205,0	188,9	129,8	109,7	115,8	-45,1
Н2 – Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (не менше 10 %)	20,83	18,90	18,06	18,26	15,60	12,31	12,69	16,10	-4,73
Н3 – Норматив (коефіцієнт) співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів (не менше 9 %)	14,57	14,96	14,89	13,98	н/р	н/р	н/р	н/р	-
Н4 – Норматив миттєвої ліквідності (не менше 20 %)	58,8	58,48	69,26	56,99	57,13	78,73	60,79	55,55	-3,25
Н5 – Норматив поточної ліквідності (не менше 40 %)	77,33	70,53	79,09	80,86	79,91	79,98	102,14	108,08	30,75
Н6 – Норматив короткострокової ліквідності (не менше 60 %)	91,19	94,73	90,28	89,11	86,14	92,87	92,09	98,37	7,18
Н7 – Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (не більше 25 %)	21,04	20,76	22,10	22,33	22,01	22,78	21,48	20,29	-0,75
Н8 – Норматив великих кредитних ризиків (не більше 8-кратного розміру регулятивного капіталу)	161,2	164,46	172,91	172,05	250,04	364,14	308,27	208,31	47,11
Н9 – Норматив максимального розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру (не більше 5 %) / з 2016 – норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (не більше 25 %)	0,81	0,57	0,37	0,36	0,13	31,19	36,72	17,89	17,08
Н10 – Норматив максимального сукупного розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам (не більше 40 %)	2,25	2,51	2,41	1,63	1,37	н/р	н/р	н/р	-
Н11 – Норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою (не більше 15 %)	0,05	0,06	0,09	0,04	0,01	0,002	0,001	0,0001	-0,0499
Н12 – Норматив загальної суми інвестування (не більше 60 %)	3,35	3,24	3,48	3,15	2,97	1,10	0,60	0,22	-3,13

*Примітка: інформацію подано станом на кінець кожного року
Джерело: побудовано автором на основі [10]*

Отже, в результаті виконаного аналізу основних показників діяльності банків України та економічних нормативів по банківській системі можна зробити висновок про досить високий рівень ризиків фінансовій безпеці банків, хоча доцільно відзначити, що протягом останніх років спостерігається позитивна динаміка до покращення результатів діяльності комерційних банків та зменшення рівня ризиковості, що підвищує рівень фінансової безпеки банківської системи.

Вважаємо, що для забезпечення належного рівня фінансової безпеки банківської системи в Україні необхідно:

- відновити прибутковість банківської діяльності та стимулювати подальшу капіталізацію банківського сектора;
- підвищити вимоги до мінімального розміру регулятивного капіталу;
- створити умови для відновлення довіри до банківської системи (посилити захист прав учасників банківської діяльності);

- сприяти активізації депозитної та кредитної діяльності банківських структур;
- стабілізувати курс національної валюти.

Реалізація зазначених заходів сприятиме покращенню основних показників діяльності банківської системи, що, в свою чергу, сприятиме покращенню економічної ситуації в країні.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Узагальнення результатів виконаного дослідження дає підстави для формування таких висновків. По-перше, банківська система є складовою національної економіки. По-друге, від рівня фінансової безпеки банківської системи залежить рівень економічної безпеки держави. По-третє, загрози фінансовій безпеці банківської системи України є надзвичайно високі. По-четверте, існує необхідність удосконалювати рівень фінансової безпеки банківської системи в Україні.

Перспективи подальших наукових досліджень полягають у розробці дієвих методик оцінки рівня фінансової безпеки банківської системи та напрямів підвищення рівня фінансової безпеки банківської системи України.

Список використаних джерел:

1. Хитрін О. І. Фінансова безпека комерційних банків / О. І. Хитрін // Фінанси України. – 2004. – № 11. – С. 118-124.
2. Фінансова безпека підприємств і банківських установ : монографія / А. О. Єпіфанов, О. Л. Пластун, В. С. Домбровський та ін. ; за заг. ред. А. О. Єпіфанова. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. – 295 с.
3. Барановський О. І. Банківська безпека: проблема виміру / О. І. Барановський // Економіка і прогнозування. – 2006. – № 1. – С. 7-25.
4. Горалько О. В. Фінансова безпека банків у системі забезпечення фінансової безпеки держави / О. В. Горалько // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2011. – № 2. – С. 328-337.
5. Костюченко О. Є. Забезпечення фінансової безпеки банківської системи як складова фінансової безпеки держави / О. Є. Костюченко, В. І. Палатах // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Випуск 7. Частина 5. – С. 24-27.
6. Гребенюк Н. О. Фінансова безпека банків: система розпізнання загроз та усунення ризиків / Н. О. Гребенюк // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. – Серія «Економічна». – 2016. – Випуск 91. – С. 53-64.
7. Звіт про фінансову стабільність. – Червень 2017 року [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=50604896>.
8. Звіт про фінансову стабільність. – Червень 2018 року [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=71475860>.
9. Огляд банківського сектору. – Серпень 2018 року [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document;jsessionid=091110651F1739B98B3E343624A84716?id=75174148>.
10. Показники банківської системи: Значення економічних нормативів в цілому по системі [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593.
11. Глосарій банківської термінології [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123591.

References:

1. Khytrin, O. I. (2004). The financial security of the commercial banks. *Finansy Ukrainy (Finances of Ukraine)*, 11, 118-124 (in Ukr.).
2. Epifanov, A. O., Plastun, A. L., Dombrovskii V. S. at all. (2009). The financial security of enterprises and banking institutions. In A. O. Epiphonov (Ed.). Sumy: SHEI "UAB NBU" (in Ukr.).
3. Baranovsky, O. I. (2006). Banking security: the problem of measurement. *Ekonomika i prognozuvannya (Economy and forecasting)*, 1., 7-25 (in Ukr.).
4. Goral'ko, O. V. (2011). The financial security of the banks in the system of providing the financial security of the state. *Scientific bulletin of Lviv State University of Internal Affairs*, 2, 328-337 (in Ukr.).
5. Kostyuchenko O. E. (2014). Providing the financial security of the banking system as an integral part of the financial security of the state. *Scientific Bulletin of the Kherson State University*, 7/5, 24-27 (in Ukr.).
6. Grebenyuk N. O. (2016). The financial security of the banks: a system for recognizing threats and eliminating risks. *Bulletin of the Kharkiv National University named after V. N. Karazin, the series "Economic"*, 91, 53-64 (in Ukr.).
7. National Bank of Ukraine (June 2017). *Financial Stability Report*. Retrieved from <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=50604896> (in Ukr.).
8. National Bank of Ukraine (June 2018). *Financial Stability Report*. Retrieved from <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=71475860> (in Ukr.).

9. National Bank of Ukraine (August 2018). *Overview of the banking sector*. Retrieved from <https://bank.gov.ua/doccatalog/document;jsessionid=091110651F1739B98B3E343624A84716?Id=75174148> (in Ukr.).
10. National Bank of Ukraine. *The indicators of the banking system: value of economic norms in general on the system*. Retrieved from https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593 (in Ukr.).
11. National Bank of Ukraine. *Glossary of the banking terminology*. Retrieved from https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123591 (in Ukr.).

PRIKHNO Iryna Mykolayivna,

Doctor of Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance,
Cherkasy State Technological University,
Cherkasy, Ukraine
ira.prikhno@gmail.com

ANALYSIS OF THE FINANCIAL SECURITY LEVEL OF THE BANKING SYSTEM AS A PART OF THE UKRAINIAN NATIONAL ECONOMY

Abstract.

Introduction. *Today, the banking system has a number of problems that allows us to talk about the systemic crisis of the banking system in Ukraine. Therefore, it is necessary to ensure an adequate level of financial security of the banking system through its substantial modernization, which will help to increase the client base of banks and expand the range of banking services, which in turn will allow to increase the level of capitalization of commercial banks and create the basis for a stable and powerful basis of the entire financial systems of our country.*

Purpose. *The research aims at providing scientific substantiation of theoretical and practical provisions on ensuring an adequate level of financial security of the banking system in Ukraine as a component of the national economy.*

Methods. *Method of theoretical analysis, monographic method, method of generalization, abstract-logical method are used.*

Results. *The article analyzes the role of the banking system in the national economy. The key approaches to understanding the essence of the concept "financial security of the banking system" are determined and the author's definition is proposed. The structural-logical scheme of achievement of financial safety of the banking system is developed. The types of threats to the financial security of the banking system and their classification have been investigated. The types of risks of the banking system were determined and their assessment on a ten-point scale. The analysis of the main indicators of banks activity and economic norms in the banking system of Ukraine is carried out. The researches the number of operating banks in Ukraine, total assets of banks, gross loans of individuals and business entities and funds of individuals and business entities. The dynamics of change in net profit (loss) of Ukrainian banks is analyzed.*

Originality. *The financial security of the banking sector is proposed to understand the financial state of the banking sector, which promotes the efficient operation of banks and allows for the rapid detection and elimination of potential threats and minimizing the risks that prevent banks from developing normally and perform their functions qualitatively. The list of measures, the implementation of which will contribute to ensuring an adequate level of financial security of the banking system in Ukraine, is developed, namely: to restore profitability of banking activity and stimulate further capitalization of the banking sector; increase requirements for the minimum size of regulatory capital; create conditions for restoring confidence in the banking system (to strengthen the protection of the rights of participants in banking activities); to facilitate the activation of deposit and credit activities of banking structures; stabilize the exchange rate of the national currency.*

Conclusion. *The generalization of the results of the study leads to the formation of such conclusions. First, the banking system is a component of the national economy. Secondly, the level of economic security of the state depends on the level of financial security of the banking system. Thirdly, the threats to the financial security of the Ukrainian banking system are extremely high. Fourthly, there is a need to improve the level of financial security of the banking system in Ukraine.*

Keywords: *banking system; financial system; National economy; financial security; threats; risks; performance indicators of banks; economic standards.*

*Одержано редакцією: 09.09.2018
Прийнято до публікації: 22.10.2018*